

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 85 0 К 103262 23 Квлз
Бања Лука, 11.7.2025. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Обрена Бужанина предсједника вијећа, те Душка Бојовића, др Вељка Икановића, Светлане Марић и Тање Бундало чланова вијећа, уз учешће записничара Андрее Гранолић, у кривичном предмету против осуђеног Д. С. због кривичног дјела – Насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. Кривичног законика Републике Српске и кривичног дјела – Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези са ставом 1. и чланом 57. истог законика, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости осуђеног поднесеном од стране његовог браниоца, адвоката Миленка Радоњића из Добоја, против правоснажне пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 К 103262 22 Кжк од 3.10.2022. године, у сједници одржаној дана 11.7.2025. године донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног Д. С., поднесен против правоснажне пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 К 103262 22 Кжк од 3.10.2022. године.

Образложење

Побијаном правоснажном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 К 103262 22 Кжк од 3.10.2022. године је уважавањем жалби бранилаца оптуженог, преиначена пресуда Основног суда у Добоју број 85 0 К 103262 21 К од 21.4.2022. године тако да је оптужени Д. С. оглашен кривим да је под тачком 1) изреке побијане пресуде учинио кривично дјело - Насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17, 15/21, 89/21 и 73/23, у даљем тексту: КЗ РС) а под тачком 2) изреке те пресуде, кривично дјело – Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези са ставом 1. и чланом 57. истог законика (продужено кривично дјело), при чему му је утврђена, за кривично дјело из тачке 1) изреке те пресуде - новчана казна у износу од 15.000 КМ а за кривично дјело из тачке 2) изреке те пресуде - казна затвора у трајању од седам мјесеци (у коју се урачунава вријеме проведено у притвору од 16.12.2021. до 3.10.2022. године), сходно чему је примјеном члана 56. КЗ РС осуђен на јединствену казну затвора у трајању од шест мјесеци и новчану казну у износу од 15.000 КМ, коју

новчану казну је дужан платити у року од три мјесеца. Истом пресудом су од оптуженог одузети оружје и муниција, као предмети прибављени извршењем кривичног дјела из тачке 2) изреке те пресуде, па је на основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКП РС) и обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка у укупном износу од 1.500 КМ, у року од тридесет дана.

Наведеном првостепеном пресудом Основног суда у Добоју, која је преиначена побијаном пресудом Окружног суда у Добоју, оптужени је био оглашен кривим, у тачки 1) изреке те пресуде због кривичног дјела – Насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, а у тачки 2) изреке те пресуде због кривичног дјела - Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 1. КЗ РС, те у тачки 3) изреке те пресуде због кривичног дјела - Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, при чему су му биле утврђене, за кривично дјело из тачке 1) изреке - казна затвора у трајању од једне године и два мјесеца, а за кривично дјело из тачке 2) изреке – казна затвора у трајању од три мјесеца, те за кривично дјело из тачке 3) изреке – казна затвора у трајању од четири мјесеца, тако да је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године и шест мјесеци (у коју се урачунава вријеме проведено у притвору почев од 16.12.2021. године па надаље, који притвор му може трајати до правоснажности пресуде а најдуже док не протекне вријеме трајања казне изречене у првостепеној пресуди, о чему ће суд донијети посебно рјешење), а такође је и обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у износу од 1.000 КМ и паушала суду у износу од 150 КМ, које је дужан платити у року од тридесет дана од правоснажности пресуде, те му је изречена и мјера безбједности одузимања предмета који се односе на оружје и муницију који су прибављени извршењем кривичних дјела из тачке 2) и 3) изреке те пресуде.

Против поменуте правоснажне пресуде Окружног суда у Добоју (којом је преиначена пресуда Основног суда у Добоју) бранилац осуђеног, адвокат Миленко Радоњић из Добоја, је поднио захтјев за заштиту законитости, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и повреде из члана 295. и 304. став 7. ЗКП РС, као и повреде Кривичног законика Републике Српске, с приједлогом да се побијана другостепена пресуда Окружног суда у Добоју преиначи тако да се уважи жалба оптуженог и преиначи првостепена пресуда Основног суда у Добоју и оптужени ослободи од оптужбе, односно да се одбије оптужба за кривично дјело из тачке 2) изреке другостепене пресуде, или да се укину другостепена а и првостепена пресуда и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду, или пак да се другостепена пресуда преиначи у одлуци о казни тако да се за кривично дјело из тачке 1) изреке те пресуде изрекне новчана казна у знатно мањем износу, са роком плаћања од годину дана у ратама, а за кривично дјело из тачке 2) изреке те пресуде утврди казна затвора у краћем трајању, те потом осуди на јединствену казну за оба та дјела, а такође предложивши да се одгоди извршење правоснажне пресуде у погледу изречене новчане казне.

Захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) је са списима предмета првостепеног суда, укључујући и пресуду другостепеног суда, достављен

на одговор републичком јавном тужиоцу, у смислу одредбе члана 353. став 1. ЗКП РС.

У одговору на Захтјев, Републички јавни тужилац Светлана Брковић је навела да је без основа приговор Захтјева да је доношењем побијане правоснажне пресуде учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС која се односи на повреду права оптуженог на одбрану, коју повреду Захтјев налази у наводним недостацима образложења другостепене пресуде у погледу појединих жалбених приговора на првостепену пресуду о чињеницама које су од одлучног значаја. То из разлога што су у образложењу другостепене пресуде дати јасни и аргументовани разлози за преиначење првостепене пресуде, али које разлоге не прихвата подносилац предметног Захтјева, суштински оспоравајући утврђено чињенично стање, по ком основу Захтјев и није могуће поднијети, у смислу одредбе члана 350. ЗКП РС. Даље се у одговору на Захтјев истиче да се ни приговорима о повреди принципа *in dubio pro reo* у погледу утврђивања чињеница од одлучног значаја за постојање кривичних дјела за које је осуђени оглашен кривим побијаном другостепеном пресудом, не може заснивати повреда права на одбрану, јер ти приговори суштински спадају у приговоре чињеничног карактера којима се доводи у питање правилност чињеничне основе пресуде, што и не може бити предмет преиспитивања по Захтјеву, а да такође и приговори Захтјева везани за институт правне заблуде улазе у сферу чињеничних питања, сходно чему се ни на тој тези о мањкавости чињеничне основе побијане правоснажне пресуде не може градити теза о повреди права оптуженог на одбрану. Исто то се односи и на наводну повреду Кривичног законика као основа за подношење Захтјева, јер повреда Кривичног законика подразумијева да су у пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу требало донијети другачију одлуку, што у конкретном и није случај. Такође се у одговору на Захтјев додаје да се у преосталом дијелу Захтјева указује на битне повреде одредаба кривичног поступка, које су издвојене у посебне друге облике повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и 2. ЗКП РС, сходно чему ни оне не могу бити основ за подношење предметног Захтјева. Поред тога, како су чињеничним субстратом у конкретном предмету јасно дефинисани објективни и субјективни елементи оба кривична дјела која су осуђеном стављена на терет, без основа су и приговори о наводној повреди Кривичног законика у погледу правне квалификације кривичног дјела - Насиље у породици или породичној заједници из члана 197. став 1. КЗ РС, па је без основа и приговор да је наступила застарјелост кривичног гоњења везано за кривично дјело – Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези става 1. и члана 57. КЗ РС, будући да се у конкретном случају ради о тзв. „дистанционом“ кривичном дјелу за које застарјелост почиње да тече не од времена када је предузета радња, него од времена када је наступила посљедица проузрокована тим дјелом, што значи да је то тренутак када је кривично дјело откривено. Како у конкретном случају у погледу одлуке о кривичним санкцијама и није прекорачено овлашћење које суд има по закону, при чему је и новчана казна (на коју подносилац Захтјева усмјерава свој приговор) изречена у складу са општим правилима о одмјеравању казне, то ни приговори Захтјева којима се доводи у питање правилност одговарајућег вредновања олакшавајуће околности за висину казне, не могу бити подведени под повреду Кривичног законика која би се манифестовала у виду прекорачења законских овлашћења суда при доношењу одлуке о казни. Сходно свему наведеном предлаже да се Захтјев одбије као неоснован.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се, примјеном одредаба члана 354. ЗКП РС, ограничио на испитивање оних повреда закона, на које се и позива подносилац Захтјева, па је одлучено као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Наиме, захтјев за заштиту законитости, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС је врло рестриктивно постављен, тако да се може поднијети против правоснажне пресуде само због повреде Кривичног закона, а и повреде одредбе кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), учињених у првостепеном или жалбеном поступку, а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. члана 350. ЗКП РС. Ограничењима из става 2. цитиране законске одредбе искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду као редовни правни лијек, те ако наведене повреде материјалног и процесног закона нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењем из става 3. исте законске одредбе искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају се Захтјевом приговара да другостепена пресуда нема разлога о појединим релевантним приговорима жалбе браниоца оптуженог који се односе на чињенице које су од одлучног значаја, те да је другостепени суд након одржаног претреса преиначио пресуду првостепеног суда измјеном чињеничног описа радњи извршења, као и правне квалификације и одлуке о кривичној санкцији, чиме је другостепени суд поступао у улози првостепеног суда, што је наметало обавезу да наведе разлоге не само због чега није прихватио поједине наводе жалбе, већ и да поступи у смислу члана 307. став 4. ЗКП РС који се односи на изношење разлога на основу којих су поједине чињенице доказане или недоказане, сходно чему је у жалбеном поступку учињена повреда права оптуженог на одбрану из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. У вези с тим се приговара чињеничном утврђењу заснованом на исказу свједока, млдб., у истрази, који је прочитан на главном претресу, јер је на главном претресу тај свједок измијенио свој исказа из истраге тврдећи да је тачно оно што је изјавио на главном претресу, а такође се приговара и исказима свједока Д. Ј. и Д. М., полицијских службеника који нису били очевици догађаја везаног за исто кривично дјело из тачке 1) изреке побијане другостепене пресуде, већ су своје свједочење дали на основу информација добијених од супруге оптуженог, оштећене А. С., али која је на главном претресу користила право да не свједочи у смислу члана 148. ЗКП РС, па да су стога искази наведених свједока о сазнањима које су добили од ње, незаконити докази, због чега у погледу тог кривичног дјела и не постоји оштећено лице чије је спокојство односно интегритет био угрожен, а код чињенице да је оштећена као супруга оптуженог користила своје право да не свједочи. Такође се додаје да у чињеничном опису тог дјела, нису наведена имена чланова породице оштећене, да би наводно спокојство и тјелесни интегритет тих чланова њене породице, као елемент бића тог кривичног дјела, био угрожен, због чега и нема посљедице, што значи да нема ни тог кривичног дјела за које је осуђени оглашен кривим. Поред тога се у односу на исто кривично дјело у Захтјеву наводи да се оптужени налазио у правној заблуди, а што представља основ који искључује кривичну одговорност, те се приговара и висини утврђене новчане казне за то дјело, која је (како се наводи) петсто пута већа од најнижег дневног износа новчане казне који износи 300 КМ, па да се обрачун дневног износа у конкретном случају и могао примијенити имајући у виду да је оптужени отац четворо дјеце, од којих је троје

малољетно, те да има лични доходак од око 800 КМ, па би обрачун у дневним износима за њега и био повољнији, што представља повреду Кривичног законика, која повреда је учињена и тиме што је код изрицања јединствене казне за оба учињена кривична дјела, утврђена казна затвора за дјело из тачке 1) изреке незнатно умањена, док је новчана казна за кривично дјело из тачке 2) изреке те пресуде изречена у истом износу као и утврђена казна за то дјело, а што је у супротности са одредбом члана 56. став 1. тачка б) КЗ РС која се односи на изрицање јединствене казне за дјела у стицају, сходно чему је на штету осуђеног учињена повреда Кривичног законика из члана 312. КЗ РС. Исто тако се у Захтјеву у односу на тачку 2) изреке побијане другостепене пресуде, у погледу кривичног дјела – Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези са ставом 1. и чланом 57. КЗ РС (као продуженог кривичног дјела) истиче да није дат осврт на тврдње жалбе о застарјелости кривичног гоњења за то кривично дјело, па да су у односу на то кривично дјело у поступку издавања и реализације наредбе за претрес на усмени захтјев, учињени пропусти који се односе на непоступање по одредби члана 120. став 3. ЗКП РС, што поступак издавања те наредбе чини незаконитим, сходно чему се на доказима прибављеним на основу такве наредбе и не може заснивати судска одлука, будући да је ставом 1. тог члана ЗКП РС прописано да се усмени захтјев за издавање наредбе за претресање може поднијети ако постоји опасност од одгађања. Код чињенице да је у наредби издатој на усмени захтјев одређен рок од петнаест дана за извршење, то само за себе искључује становиште суда о опасности од одгађања као основа за издавање усмене наредбе, чиме је и учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС која се односи на незаконитост доказа, што за посљедицу има да се докази прибављени по основу такве наредбе не могу користити. Даље су у односу на кривично дјело из тачке 2) изреке побијане пресуде, у Захтјеву наводи да је тиме што је суд на главном претресу по службеној дужности прибавио и извршио увид у списе Кпп и Кпс Основног суда у Добоју, који докази нису били предложени у жалби бранилаца на првостепену пресуду, повриједио право оптуженог на одбрану, јер је суд преузео улогу тужиоца, при чему оптужени и није имао довољно времена за припрему одбране, па да је у односу на то кривично дјело и наступила застарјелост, будући да се може хипотетички рећи да је оптужени у посјед оружја и муниције чије држање грађанима уопште није дозвољено, дошао у 2005. години када му је умро отац, од чега је и протекло седамнаест година, сходно чему је због застарјелости и био испуњен услов да се оптужени за то дјело ослободи од оптужбе на основу члана 297. став 1. тачка д) ЗКП РС. У Захтјеву се приговара и висини обје утврђене казне, као и јединственој казни за оба дјела, истицањем да је било основа за изрицање блажих казни, према (како се наводи) досадашњој пракси Врховног суда Републике Српске доступној на интернет страници суда.

Међутим, како се предметни Захтјев уопште не може поднијети због неправилности односно непотпуности чињеничног утврђења у правоснажној пресуди, нити због евентуалне незаконитости појединих доказа чиме би била учињена битна повреда кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС која такође не представља правни основ за подношење предметног Захтјева, то се приговори Захтјева који се односе на утврђено чињенично стање, као и на незаконитост појединих доказа, указују недопуштеним, у погледу којих приговора се и не може градити теза о повреди права оптуженог на одбрану из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, што се неосновано чини предметним Захтјевом.

То исто се односи и на приговор Захтјева да је дјело из тачке 1) изреке побијане пресуде, учињено наводно у правној заблуди, а што такође представља приговор који се односи на чињенично утврђење које и не представља правни основ за подношење овог правног лијека.

У погледу кривичног дјела из тачке 2) изреке побијане другостепене пресуде се такође неосновано наводи да је наступила застарјелост кривичног гоњења за то кривично дјело, која застарјелост за то дјело (за које је превиђена казна затвора од једне до десет година) наступа, у смислу члана 95. тачка 4) КЗ РС двадесет година од извршења дјела за које се по закону може изрећи казна затвора преко пет година, а све имајући увиду да је посљедица тог дјела и наступила када је то дјело откривено, како се то правилно и истиче у одговору републичког јавног тужиоца датом на предметни Захтјев, будући да се ради о тзв. „дистанционом“ кривичном дјелу за које застарјелост почиње да тече не од времена када је предузета радња, него од времена када је наступила посљедица проузрокована тим дјелом, а што значи да је то тренутак када је то кривично дјело и откривено (дана 16.12.2021. године), сходно чему се и тај приговор указује без основа.

Поред тога, право оптуженог на одбрану из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС није повријеђено ни тиме што је другостепени суд у поступку доношења правоснажне пресуде (којом је преиначена првостепена пресуда) као доказ извршио увид у Кпп и Кпс списе тог суда из истог кривичног предмета, јер је одредбом члана 276. став 2. тачка д) ЗКП РС управо прописао да се на главном претресу изводе и докази чије је извођење наредио судија, односно вијеће, те чланом 332. став 6. истог закона прописано да ће се одредбе о главном претресу пред првостепеним судом сходно примјењивати и у поступку пред другостепеним судом.

Како се у радњама оптуженог неспорно стичу сва битна обиљежја кривичног дјела – Насиље у породици или породичној заједници из члана 190. став 1. КЗ РС, које дјело је обухваћено тачком 1) изреке побијане правоснажне пресуде, а и кривичног дјела – Недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја из члана 361. став 2. у вези са ставом 1. и чланом 57. истог законика, које дјело је обухваћено тачком 2) изреке те пресуде, при чему је за кривично дјело из тачке 1) изреке прописана новчана казна или казна затвора до три године, а за кривично дјело из тачке 2) изреке прописана казна затвора од једне до десет година, то утврђивањем за дјело из тачке 1) изреке те пресуде - новчане казне од 15.000 КМ (која по закону не може бити мања од 300 КМ нити већа од 200.000 КМ), а за дјело из тачке 2) изреке те пресуде - казне затвора од седам мјесеци (ублажавањем законом запријеђене казне, примјеном олакшавајућих околности), и није повријеђен Кривични законик како се то неосновано тврди Захтјевом. При томе тај законик није повријеђен ни тиме што је приликом осуде на јединствену казну, изречена новчана казна у истом износу у којем је утврђена појединачна казна за кривично дјело из тачке 1) изреке те пресуде, на шта не утиче ни то што је за дјело из тачке 2) изреке те пресуде јединствена казна изречена у краћем трајању (шест мјесеци) од утврђене казне за то дјело (седам мјесеци), а што је учињено фактички у корист оптуженог, а све имајући у виду да се у конкретном случају и ради о два кривична дјела при чему је за једно дјело утврђена новчана казна а за друго дјело казна затвора, сходно чему и није било основа да се утврђене казне умањују примјеном одредаба о стицају из члана 56. КЗ РС.

Такође повреда Кривичног законика није учињена ни тиме што је новчана казна изречена у одређеном износу а не у дневним износима на рате, будући да се на основу изведених доказа и нису могли утврдити приходи и расходи оптуженог, како је то и образложено у побијаној другостепеној пресуди, тако да се и тај приговор Захтјева који се односи на податке о примањима оптуженог (који се накнадно наводе у Захтјеву), указује без основа.

Из свих изнијетих разлога, а како ни остали наводи Захтјева нису могли утицати на другачије одлучивање, поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива, као основа за подношење тог ванредног правног лијека и нису учињене, сходно чему је, у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС и одлучено као у изреци ове пресуде.

Како је Захтјев одбијен као неоснован, није било основа ни да се одгоди извршење поменуте правоснажне пресуде у погледу изречене новчане казне, што је такође тражено Захтјевом.

Записничар
Андреа Гранолић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић